РЕТРОСПЕКТИВА НОРМАТИВНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ПОНЯТТЯ ПІДКУПУ ДЛЯ ОПИСУ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Постановка проблеми. Поняття корупційного підкупу є визначальним для наукових досліджень кримінальної відповідальності за корупційні діяння. Нагальним є з'ясування кола кримінальних правопорушень, які варто охоплювати цим поняттям, що детермінує встановлення його змістовного наповнення. Визначенню етимології наповнення поняття корупційний підкуп сприятиме ретроспективний аналіз застосування поняття підкупу для законодавчого опису корупційних кримінальних правопорушень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості кримінально-правової протидії корупції в Україні досліджували такі науковці, як П.П. Андрушко, М.Г. Арманов, В.В. Березнер, О.З. Гладун, О.О. Дудоров, З.А. Загинець, В.М. Кириченко, О.О. Книженко, В.М. Куц, М.І. Мельник, Д.Г. Михайленко, В.О. Навроцький, А.С. Політова, А.В. Савченко, В.В. Сухонос, В.І. Осадчий, М.І. Хавронюк, Н.М. Ярмиш та інші. Однак термінологічна неузгодженість законодавства залишається й нині, що відкриває науці безмежний простір для пошуків найбільш виваженої концепції ефективної протидії корупції.

Метою статті є висвітлення хронології введення до національного кримінального законодавства поняття підкупу як основного елемента законодавчого опису корупційних діянь.

До кримінального законодавства це поняття потрапило недавно. Зокрема, ані Кримінальний кодекс 1960 р., ані Кримінальний кодекс 2001 р. у його першій редакції не оперували цим поняттям. Звісно, в цих кодифікованих нормативно-правових актах можливо зустріти поняття підкуп. Однак його використання не було жодним чином пов'язане зі спробами описання та законодавчого закріплення корупційних діянь у сфері службової діяльності.

Так, у Кримінальному кодексі 1960 р. поняття підкуп використовується при формулюванні диспозицій статей, якими передбачалась відповідальність за злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Зокрема у ч. 2 ст. 127 КК України 1960 р. підкуп визначений як кваліфікуюча ознака перешкоджання здійсненню громадянином України його виборчих прав або роботі виборчої комісії, вчиненого з метою вплинути на результати виборів. У ст. 129-1 цього ж Кодексу підкуп визначається як один із альтернативних способів вчинення порушення законодавства про референдум. Зокрема, диспозиція ч. 1 ст. 129-1 була сформульована наступним чином: «Перешкоджання шляхом насильства, обману, погроз, підкупу або іншим шляхом вільному здійсненню громадянином права брати участь у референдумі, вести агітацію до дня проведення референдуму»¹.

Окрім зазначеного у Кримінальному кодексі 1960 р. поняття підкуп використовувалося при формулюванні одного зі злочинів проти правосуддя, а саме в ст. 180 «Перешкоджання явці свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від дачі показань чи висновку, підкуп цих осіб або погроза помстою за раніше дані показання чи висновок». Диспозиція вказаної статті мала наступний вигляд: «Перешкоджання явці свідка, потерпілого, експерта до суду, органів попереднього слідства чи дізнання, примушування їх до відмови від дачі показань чи висновку, до дачі завідомо неправдивих показань чи висновку шляхом погрози вбивством, насильством, знищенням майна цих осіб чи їхніх близьких родичів або розголошення відомостей, що їх ганьблять, підкуп свідка, потерпілого чи експерта з тією ж метою, а так само погроза вчинити зазначені дії з помсти за раніше дані показання чи висновок»².

У чинному Кримінальному кодексі в його первозданному вигляді також використовувалось поняття підкуп відірвано від корупції у сфері службової діяльності та її проявів. Зокрема, так само за його допомогою визначались ознаки деяких злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина та одного злочину проти правосуддя.

Так, у ч. 1 ст. 157 КК України підкуп визначався як один із способів перешкоджання здійсненню виборчого права: «Перешкоджання насильством, обманом, погрозами, підкупом або іншим чином вільному здійсненню громадянином права обирати і бути обраним Президентом України, народним депутатом України,

депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатом місцевої ради або сільським, селищним, міським головою, вести передвиборну агітацію»³.

Так само поняття підкуп використовувалось і у ч. 1 ст. 160 КК України першої редакції при формулюванні законодавчого опису Порушення законодавства про референдум: «Перешкоджання насильством, обманом, погрозою, підкупом або іншим чином вільному здійсненню громадянином права брати або не брати участь у референдумі, вести агітацію до дня проведення референдуму»⁴.

Також підкуп був серед способів вчинення злочину, передбаченого ст. 386 «Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку»: «Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта до суду, органів досудового слідства, тимчасових слідчих та тимчасових спеціальних комісій Верховної Ради України чи дізнання, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку, а також до давання завідомо неправдивих показань чи висновку шляхом погрози вбивством, насильством, знищенням майна цих осіб чи їх близьких родичів або розголошення відомостей, що їх ганьблять, або підкуп свідка, потерпілого чи експерта з тією самою метою, а також погроза вчинити зазначені дії з помсти за раніше дані показання чи висновки»⁵.

Окрім вказаного поняття підкуп вперше на законодавчому рівні було використано для визначення такого виду співучасті, як підбурювач: «Підбурювачем є особа, яка умовлянням, підкупом, погрозою, примусом або іншим чином схилила іншого співучасника до вчинення злочину»⁶, яке є майже незмінним і до сьогодні, не враховуючи відображення на ньому запровадження інституту кримінальних проступків.

До червня 2009 р. в національному кримінальному законодавстві поняття підкуп аж ніяк не асоціювалося з корупцією. Однак з прийняттям 11 червня 2009 р. Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» (1508-VI)⁷ до Кримінального кодексу України мали бути внесені досить суттєві зміни. Зокрема, передбачалось доповнення Особливої частини Кодексу Розділом VII-A «Злочини у сфері службової діяльності в юридичних особах приватного права та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг».

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» було прийнято разом ще з двома законодавчими актами антикорупційної спрямованості, які мали бути введені в дію одночасно, зокрема це:

- Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції» (1506-VI)⁸;
- Закон України «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» (1507-VI)⁹.

Однак їх введення в дію неодноразово переносилося, а згодом 21 грудня 2010 р., у зв'язку з прийняттям Закону України «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких законів України щодо запобігання та протидії корупції» 2808-VI¹⁰, зазначені закони були визнані такими, що втратили чинність.

Водночас не можна применшувати значення вказаних нормативно-правових актів з точки зору появи та використання поняття підкуп саме як одного із проявів корупції. До кримінального законодавства потрапили дві статті, в яких використовувалось вказане поняття:

1) **Стаття 235-4.** Комерційний підкуп

1. Пропозиція, надання або передача службовій особі юридичної особи приватного права неправомірної вигоди за вчинення дії чи бездіяльності з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто надає чи передає такі вигоди, або в інтересах третіх осіб...

2) **Стаття 235-5.** Підкуп особи, яка надає публічні послуги

*1. Пропозиція, надання, передача аудиту, нотаріусу, експерту, оцінювачу, третейському судді або іншій особі, яка здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, а також незалежному посереднику чи члену трудового арбітражу при розгляді колективних трудових спорів неправомірної вигоди за вчинення дії або бездіяльності з використанням наданих їй повноважень в інтересах особи, яка пропонує, надає чи передає такі вигоди, або в інтересах третіх осіб...*¹¹.

Крім того, відповідальність за підкуп вводилась і до Кодексу України про адміністративні правопорушення. При цьому під підкупом малося на увазі виключно корупційне правопорушення. Зокрема ст. 212-22 вказаного кодексу мала назву «Підкуп», яка есплікувалась у диспозиції: «Пропозиція або надання особі неправомірної вигоди (безпосередньо для неї чи для іншої особи) у розмірі, що не перевищує п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, у тому числі за ціною, нижчою за мінімальну ринкову»¹².

Остаточо до кримінально-правового вживання як форма корупції поняття підкуп увійшло разом з прийняттям у 2011 р. Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» (3207-VI)¹³. Вказаним Законом було встановлено кримінальну відповідальність за такі форми корупційного підкупу, як:

- Комерційний підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 368-3 КК України);
- Підкуп особи, яка надає публічні послуги (ст. 368-4 КК України);
- Провокація хабара або комерційного підкупу (ст. 370 КК України).

Розуміння поняття підкупу у вказаних статтях та його етимологічне розкриття у їх диспозиціях було схожим із Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» (1508-VI)¹⁴.

Зокрема, ст. ст. 368-3 та 368-4 мали наступний вигляд:

Стаття 368-3. Комерційний підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми

1. Пропозиція, надання або передача службовій особі юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми неправомірної вигоди за вчинення дій чи бездіяльність з використанням наданих їй повноважень в інтересах того, хто надає чи передає таку вигоду, або в інтересах третіх осіб...

Стаття 368-4. Підкуп особи, яка надає публічні послуги

1. Пропозиція, надання, передача аудиту, нотаріусу, оцінювачу, іншій особі, яка не є державним службовцем, посадовою особою місцевого самоврядування, але здійснює професійну діяльність, пов'язану з наданням публічних послуг, у тому числі послуг експерта, арбітражного керуючого, незалежного посередника, члена трудового арбітражу, третейського судді (під час виконання цих функцій), неправомірної вигоди за вчинення дій або бездіяльність з використанням наданих їй повноважень в інтересах особи, яка пропонує, надає чи передає таку вигоду, або в інтересах третіх осіб...¹⁵.

У подальшому у 2013 р. Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією»¹⁶ до Кримінального кодексу було внесено чергові зміни з удосконалення антикорупційного законодавства, якими поняття підкуп було впроваджено ще до однієї статті кодексу, а саме до ст. 354, якою до змін передбачалась відповідальність за одержання незаконної винагороди працівником державного підприємства, установи чи організації. Після набуття чинності вказаних змін 18 травня 2013 р. вказана стаття набула наступного вигляду:

Стаття 354. Підкуп працівника державного підприємства, установи чи організації

1. Пропозиція чи обіцянка працівнику державного підприємства, установи чи організації, який не є службовою особою, надати йому або третій особі неправомірну вигоду, а так само надання такої вигоди за вчинення чи невчинення працівником будь-яких дій з використанням становища, яке він займає, в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, або в інтересах третьої особи...¹⁷.

Подальший законодавчий опис корупційних кримінальних правопорушень також вдавався до використання поняття підкупу для формулювання диспозиції ст. 369-3, якою передбачено кримінальну відповідальність за протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань. Вказані зміни були внесені до кримінального законодавства Законом України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань» (743-VIII)¹⁸. На той час вказана стаття мала наступний вигляд:

Стаття 369-3. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань

1. Вплив на результати офіційних спортивних змагань шляхом підкупу, примушування або підбурювання чи вступу у змову щодо результатів офіційного спортивного змагання з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи або одержання внаслідок таких діянь неправомірної вигоди для себе чи третьої особи...¹⁹.

Надалі поняття підкуп знайшло поширення сфери свого застосування в Кримінальному кодексі України шляхом його використання для визначення одного зі способів протиправної поведінки при вчиненні злочину, передбаченого ст. 149 КК України «Торгівля людьми».

Висновок. Розглянувши ретроспективу нормативного застосування поняття підкупу, можна дійти висновку, що воно не є абсолютно новим у сучасному національному законодавстві. Його використання при формулюванні кримінально-правових норм зазвичай було пов'язане з описом способу вчинення не корупційного злочину, а з 2001 р., у зв'язку з прийняттям нового Кримінального кодексу України, ще й з описом одного із способів підбурювання як виду співучасті.

Починаючи з 2009 р. поняття підкуп поступово вводилось до кримінального законодавства саме для позначення форми діяння при формулюванні диспозицій статей, якими передбачалась відповідальність за корупційні кримінальні правопорушення. Значного поширення в нормах Кримінального кодексу України це поняття отримало у 2011 р. з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення». У подальшому його використання законодавцем для опису корупційних діянь тільки збільшувалось і на сьогодні воно здебільшого асоціюється саме з корупційними кримінальними правопорушеннями, хоча використовується в Кодексі і в інших випадках.

Таким чином, на теперішній час Кримінальний кодекс оперуючи поняттям підкуп, вживає його у двох іпостасях:

- перша етимологічно не пов'язує це поняття з корупцією;
- другий варіант вживання поняття підкуп змістовно пов'язаний з поняттям корупції і фактично є її текстуальним втіленням в кримінальному законодавстві.

¹ Кримінальний кодекс України: затверджений Законом від 28.12.1960 р. (2000-05). *Відомості Верховної Ради України*. 1961. № 2. Ст. 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2001-05#Text>

² Кримінальний кодекс України: затверджений Законом від 28.12.1960 р. (2000-05). *Відомості Верховної Ради України*. 1961. № 2. Ст. 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2001-05#Text>

³ Кримінальний кодекс України 2001 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131, перша редакція. Прийняття від 5.04.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/ed20010405#Text>

⁴ Там само.

⁵ Там само.

⁶ Там само.

⁷ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2009. № 46. Ст. 699. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-17/ed20110105#Text>

⁸ Про засади запобігання та протидії корупції: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2009. № 45. Ст. 691. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1506-17/ed20100330#Text>

⁹ Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2009. № 45. Ст. 692. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1507-17/ed20091230#Text>

¹⁰ Про визнання такими, що втратили чинність, деяких законів України щодо запобігання та протидії корупції: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2011. № 25. Ст. 188. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2808-17#Text>

¹¹ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2009. № 46. Ст. 699. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-17/ed20110105#Text>

¹² Там само.

¹³ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2011. № 41. Ст. 414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3207-17/ed20110407#Text>

¹⁴ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2009. № 46. Ст. 699. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-17/ed20110105#Text>

¹⁵ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення: Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2011. № 41. Ст. 414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3207-17/ed20110407#Text>

¹⁶ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення національного законодавства у відповідність із стандартами Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією: Закон України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 10. Ст. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-18/ed20130518#Text>

¹⁷ Там само.

¹⁸ Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань: Закон України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 51. Ст. 472. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/743-19#n141>

¹⁹ Там само.

Резюме

Михайлов М.В. Ретроспектива нормативного застосування поняття підкупу для опису корупційних кримінальних правопорушень.

У статті представлено хронологію введення до національного кримінального законодавства поняття підкупу як основного елемента законодавчого опису корупційних діянь. Поняття корупційного підкупу є визначальним для наукових досліджень кримінальної відповідальності за корупційні діяння. Визначенню етимології поняття корупційний підкуп сприятиме ретроспективний аналіз застосування поняття підкупу для законодавчого опису корупційних кримінальних правопорушень.

Ключові слова: підкуп, корупційний підкуп, корупційні злочини, історично-правовий аналіз.

Резюме

Михайлов М.В. Ретроспектива нормативного применения понятия подкупа для описания коррупционных криминальных правонарушений.

В статье представлена хронология введения в национальное уголовное законодательство понятия подкупа как основного элемента законодательного описания коррупционных деяний. Понятие коррупционного подкупа является определяющим для научных исследований уголовной ответственности за коррупционные деяния. Определению этимологии понятия коррупционный подкуп будет способствовать ретроспективный анализ применения понятия подкупа для законодательного описания коррупционных уголовных правонарушений.

Ключевые слова: подкуп, коррупционный подкуп, коррупционные преступления, исторически-правовой анализ.

Summary

Mykhailo Mykhailov. Retrospective of normative application of the concept of bribery to describe corruption criminal offenses.

The article presents the chronology of the introduction of the concept of bribery into the national criminal legislation as the main element of the legislative description of corruption. The concept of corrupt bribery is crucial for research on criminal liability for corruption. A retrospective analysis of the application of the concept of bribery to the legislative description of corruption criminal offenses will help to determine the etymology of the concept of corruption bribery.

Based on the results of the retrospective review of the normative application of the concept of bribery, a number of conclusions have been made, in particular, that this concept is not completely new in modern national legislation. Its use in the formulation of criminal law has usually been associated with the description of how to commit a non-corruption crime, and since 2001, in connection with the adoption of the new Criminal Code of Ukraine, and with the description of one of the methods of incitement as complicity.

Beginning in 2009, the concept of bribery was gradually introduced into criminal law precisely to denote the form of action in the formulation of dispositions of articles that provided for liability for corruption offenses. This concept became widespread in the norms of the Criminal Code of Ukraine in 2011 with the adoption of the Law of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Liability for Corruption Offenses." Later, its use by the legislator to describe acts of corruption only increased and today it is more associated with corruption offenses, although it is used in the Code and in other cases.

Thus, at present, the Criminal Code, using the concept of bribery, uses it in two guises: the first does not etymologically link this concept with corruption; the second variant of using the concept of bribery is substantively related to the concept of corruption and is in fact its textual embodiment in criminal law.

Key words: bribery, corruption bribery, corruption crimes, historical and legal analysis.

DOI: 10.36695/2219-5521.4.2020.68

УДК 343.14:343.985:343.35

А.В. РУСАЄВ

Андрій Володимирович Русаєв, аспірант Національної академії внутрішніх справ*

ORCID: 0000-0002-1239-5949

ОБСТАВИНИ ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ДОКАЗУВАННЮ У ПРОЦЕСІ РОЗСЛІДУВАННІ ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ (аналіз судової практики)

Постановка проблеми. Україна наразі демонструє рішучі кроки в напрямі подолання корупції, однак є низка суттєвих перешкод щодо її мінімізації, особливо це стосується нормативного забезпечення діяльності правоохоронної діяльності.

Варто зазначити, що окрім прийняття нормативно правових актів у сфері протидії корупції (Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р., Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14 жовтня 2014 р., усі антикорупційні стратегії до 2020 р. та інші.), було створено спеціальні органи, що спрямовані виключно на протидію цьому соціальному явищу. Це такі органи, як: Національне агентство з питань запобігання корупції (Закон України «Про запобігання корупції»), Національне антикорупційне бюро України (Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 14 жовтня 2014 р.), Державне бюро розслідувань (Закон України «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 р.).

Поряд із створенням вказаних органів була внесена значна кількість змін до законодавства України, які були спрямовані на запобігання корупційних правопорушень. Вважаємо, що однією із суттєвих змін, які було запроваджено до Кримінального кодексу (далі – КК) України, є ст. 366-1 «Декларування недостовірної інформації». Як слушно зазначив В.В. Андрієшин, незважаючи на те, що ст. 366-1 КК України відсутня в переліку корупційних злочинів, який містить примітка до ст. 45 КК України, переконані, що суспільні відносини у сфері запобігання корупції є додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом цього злочину¹. На нашу думку, вказана стаття діє як профілактичний захід щодо запобігання вчиненню можливих значних за ступенем тяжкості корупційних злочинів.

Беззаперечним є те, що частково рівень корупції залежить і від ефективності проведення досудового розслідування уповноваженими органами. Одним із таких показників ефективності є швидке, повне та неупереджене розслідування кримінальних правопорушень, що певною мірою виявляється у належності та допустимості отриманих доказів. Тому, в контексті власного дослідження, вважаємо за доцільне розглянути обставини, що підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації на підставі аналізу судових рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При дослідженні питань розслідування кримінальних правопорушень у сфері службової та професійної діяльності частково увага була приділена і окремим обставинам, що підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації такими вченими, як: В.А. Пересада, З.М. Топорецька, М.І. Хавронюк, А.М. Черенков, Р.І. Шама, Р.М. Шехавцов.

Водночас вважаємо, що недостатньо була приділена увага науковцями щодо повноти дослідження обставин, які підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації відповідно до Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України з урахуванням судової практики.

Формулювання мети статті. Мета статті полягає у визначенні найсуттєвіших обставин, що підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації на підставі аналізу судових рішень. Задля досягнення вказаної мети потрібно розв'язати такі завдання: охарактеризувати ті обставини, що можуть підлягати доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації; проаналізувати ті судові рішення, які відображають обставини, що підлягають доказуванню при розслідуванні вказаного кримінального правопорушення; надати статистичні показники суттєвих особливостей обставин, що підлягають доказуванню при розслідуванні декларування недостовірної інформації на підставі аналізу судових рішень.